

اضطراب ریاضی

و راهکارهای مقابله با آن

تألیف

دکتر سیده فاطمه موسوی

عضو هیات علمی دانشگاه الزهراء (س)

انتشارات فرا روان

روانشناسی، فرا روان‌شناسی و عرفان

سرشناسه	موسوی، سیده فاطمه. ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	اضطراب ریاضی و راهکارهای مقابله با آن /
مشخصات نشر	تهران: فراوان؛ ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۲۰۰ص: مصور، نمودار؛ ۱۴/۵*۲۱/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۸۴۲-۸۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	ریاضیات -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	اضطراب عملکردی
موضوع	ترس از امتحان
رسمبندی کنگره	۱۳۹۳ ۶ الف ۸ م ۶/۳۰۶ LB
رسمبندی دیویی	۳۷۱/۳۶۰۱۹
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۶۳۰۹۱

اضطراب ریاضی و راهکارهای مقابله با آن

تألیف دکتر سیده فاطمه موسوی

ویراسته‌ی فرزانه خونگرم لاکه

چاپ اول ۱۳۹۳، شمارگان ۱۰۰۰، چاپ فرا

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۴۲-۸۷-۲

تمام حقوق برای انتشارات فراوان محفوظ است

دفتر مرکزی: تهران، تلفن ۶۶۴۳۷۷۵۳ و ۶۶۹۲۱۳۷۸ نمابر ۶۶۹۰۰۳۹۹

کتابخانه فراوان: خ ستارخان، پل یادگار امام، بازار سنتی، فاز ۱، شماره ۱/۱۱۸

تلفن ۱۷-۴۴۲۴۶۷۱۵ نمابر ۴۴۲۴۶۷۱۴

info@fararavan.com

قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۹
اهداف کتاب	۱۱
ضرورت توجه به ریاضیات در عصر حاضر	۱۵

فصل اول: رویکردهای موجود در ریاضیات

رویکرد فلسفی به ریاضیات	۲۱
رویکرد روان‌شناختی به ریاضیات	۲۳
روش‌های گوناگون آموزش ریاضیات	۲۷
حوزه‌های درس ریاضی	۳۱
فرآیندهای ریاضیاتی	۳۴

فصل دوم: نگرش به ریاضیات

نگرش به ریاضیات	۴۳
ابعاد نگرش به ریاضیات	۴۴
عوامل مؤثر در نگرش به ریاضیات	۵۰
نگرش مثبت به ریاضی و کارکرد مغز	۵۶
راهبردهای ایجاد نگرش مثبت به ریاضیات	۵۹

فصل سوم: اضطراب ریاضی

جنبش اصلاح طلبانه در حوزه‌ی ریاضیات	۶۵
تاریخچه‌ی پدیده‌ی اضطراب ریاضی	۶۷

۷۰	جنبه‌ی عمومی اضطراب
۷۲	اضطراب و ترس
۷۲	اضطراب ریاضی
۷۵	علائم اضطراب ریاضی
۷۶	شیوع اضطراب ریاضی
۷۹	عوامل اضطراب ریاضی
۸۸	پیامدهای اضطراب ریاضی
۹۰	اضطراب ریاضی و روش‌های آموزشی
۹۳	حافظه‌ی فعال
۱۰۰	اختلال ریاضی و اضطراب ریاضی
۱۰۲	اضطراب ریاضی و جنسیت

فصل چهارم: پیشگیری و درمان

۱۱۱	اقدامات متمرکز بر رفتار معلمان
۱۴۲	اقدامات متمرکز بر رفتار دانش‌آموزان
۱۵۳	اقدامات متمرکز بر رفتار والدین

فصل پنجم: ارزیابی اضطراب ریاضی

۱۶۳	تاریخچه‌ی ارزیابی اضطراب و نگرش به ریاضی
۱۷۰	مقیاس‌های معروف ارزیابی اضطراب و نگرش به ریاضی
۱۸۷	فهرست منابع
۱۹۵	فهرست اعلام

پیش گفتار

ریاضیات، عالی ترین دست آورد اندیشه ی بشری و اصیل ترین زاده ی ذهن آدمی است. دانش ریاضیات از گذشته های بسیار دور، به عنوان یک دانش پایه، جهت فهم دیگر علوم مورد توجه و اهمیت بوده است. این دانش با سیر تکاملی که تاکنون طی کرده، ضرورتی بیش از پیش در عرصه ی پیشرفت سایر علوم، به ویژه در زمینه ی فن آوری و تکنولوژی دارد. از آن جا که ریاضیات در زمره ی علوم مفید و ضروری برای بشر قرار دارد، به همین دلیل آموزش ریاضیات و فراگیری آن از جایگاه خاصی برخوردار بوده و ضروری است برنامه های جامعی، جهت کیفیت بخشیدن به آن طراحی گردد. توجه به این حوزه از دانش، تا آن جاست که در ارزشیابی های ملی و بین المللی، جایگاهی ویژه یافته است. توجه روزافزون به این حوزه ی علمی از یک سو و مشاهده ی نمرات پایین دانش آموزان ایرانی در ارزشیابی های چهارسالانه ی «تیمز»، توجه به علل و عوامل افت دانش آموزان در این درس را بیش از پیش ضروری جلوه می دهد.

پدیده ی اضطراب ریاضی و مطالعات مربوط به آن، قدمت چندانی ندارد. این پدیده، از سویی محصول ناکارآمدی روش های آموزشی، نگرش های منفی معلمان، والدین و دانش آموزان به درس ریاضی و از سویی دیگر، موجد آن ها محسوب می شود. این مجموعه، در پی دستیابی به شناختی کافی از پدیده ی اضطراب ریاضی و چگونگی شکل گیری نگرش های منفی به ریاضیات است. لذا، با مروری اجمالی نسبت به رویکردهای موجود در حوزه ی درس ریاضی و

فرآیندهای ریاضیاتی، به شناسایی عوامل و پیامدهای این معضل پرداخته و در نهایت، کتاب با ارائه‌ی روش‌های درمانی و پیشگیری و معرفی چند مقیاس جهت ارزیابی اضطراب و نگرش به ریاضی، خاتمه می‌یابد.

از آن جا که این کتاب، شاید اولین کتاب از این مجموعه باشد، لذا از نقص و خطا مبری نبوده و انتظار می‌رود خوانندگان محترم، ضمن پذیرش کاستی‌های موجود، مؤلف را از نقدهای ارزشمند خود محروم نسازند.

سیده فاطمه موسوی

عضو هیات علمی پژوهشکده زنان

دانشگاه الزهراء (س)